

1. ΤΟΥΡΚΙΑ ΜΙΑ ΣΤΟ ΚΑΡΦΙ ΚΑΙ ΜΙΑ ΣΤΟ ΠΕΤΑΛΟ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/01/2024

Σελίδα: 14

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π. Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Τουρκία: «μια στο καρφί και μια στο πέταλο»

Σειρά ερεθιστικών τοποθετήσεων/εξελιξεων από την Τουρκία: πρώτον, με την ευκαιρία καθέλκυσης πολεμικού πλοίου ο πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν επικαλέστηκε την περίφημη ρήση του Alfred Mahan που λέγει ότι «αυτός που κυριαρχεί στις θάλασσες κυριαρχεί και στον κόσμο όλο» («Who rules the waves...»). Την ίδια ακριβώς στιγμή και κατά αξιοσημείωτη σύμπτωση ο «Economist» είχε ως κύριο θέμα/ανάλυση με τίτλο την ίδια ρήση: την επιστροφή δηλαδή της σημασίας της ναυτικής ισχύος ως της αποφασιστικής παραμέτρου για παγκόσμια επιρροή με αναφορές στις εξελίξεις στην Ερυθρά Θάλασσα, Μαύρη Θάλασσα, Σινική Θάλασσα κ.α. και την επισήμανση ότι το διεθνές δίκαιο (Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας – UNCLOS) βρίσκεται σε υποχώρηση. Με την Κίνα ιδιαίτερα να αγνοεί όλες τις σχετικές αποφάσεις διεθνών δικαστηρίων. Η έμφαση επομένως Ερντογάν στη ναυτική ισχύ (ενώ επιδιώκει και την αγορά των F-16 ταυτόχρονα) εντάσσεται σε μια παγκόσμια επιδίωξη για ναυτική κυριαρχία σε σαφή αντιστροφή της τάσης των προηγούμενων δεκαετιών για αεροπορική υπεροχή. «Μια νέα εποχή ναυτικής ισχύος ανατέλλει» γράφει ο «Economist».

Δεύτερον, η Τουρκία επαναφέρει το (έκνομο) τουρκολιβικό μνημόνιο οριοθέτησης του 2019 στην αιχμή της εξωτερικής της πολιτικής. Ανήγγειλε (υπουργός Ενέργειας Αλ. Μπαϊράκτάρ) ότι είναι έτοιμη να προχωρήσει σε θαλάσσιες έρευνες στη Λιβύη για τη συνεκμετάλλευση κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, χωρίς όμως να έχουν προσδιορισθεί οι ακριβείς περιοχές/οικόπεδα εντός της τουρκολιβικής οριοθέτησης. Ως εκ τούτου δεν θα μπορούσε στο στάδιο αυτό τουλάχιστον να ερμηνευθεί η εξαγγελία αυτή ως μονομερής ενέργεια που μεταξύ άλλων αντίκειται στη Διακήρυξη των Αθηνών (που προβλέπει την αποφυγή ζημιολόγων μονομερών ενεργειών εκατέρωθεν).

Τρίτον, η Τουρκία με δηλώσεις του προέδρου Ερντογάν, του υπουργού Εξωτερικών Χ. Φιντάν κ.ά. έχει εντείνει την πολεμική της ενάντια στο Ισραήλ για τον πόλεμο στη Γάζα χρησιμοποιώντας ακραία ρητορική. Ωστόσο, παρά τη στάση αυτή, θεωρείται ως μια χώρα που μπορεί να έχει ενεργό ρόλο στη διαδικασία ειρήνευσης της Μέσης Ανατολής. Χαρακτηριστικά ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Αντ. Μπλίνκεν επισήμανε πρόσφατα ότι η Τουρκία μπορεί να διαδραματίσει «ζωτικό ρόλο»/vital role στην περιοχή, ιδιαίτερα στο μεταπολεμικό καθεστώς διακυβέρνησης της Γάζας (ως γγγυήτρια δύναμη).

Οι παραπάνω εξελίξεις επιτρέπουν δύο ενδιαφέροντα συμπεράσματα:

(α) Η Τουρκία αξιοποιεί την κρίση στη Μέση Ανατολή για να εδραιώσει τη θέση της ως (αυταρκτικής) περιφερειακής, μεσαίας δύναμης με παγκόσμια επιρροή. Και μάλλον τα καταφέρνει. Ενώ, σύμφωνα με τους «Financial Times» (18/1), καθώς η οικονομία της βελτιώνεται, θα ανακτήσει σύντομα και την επενδυτική βαθμίδα. Οι διάφορες παρασπονδίες της δεν φαίνεται ότι ανακόπτουν τη δυναμική αυτή.

(β) Ωστόσο η δυναμική αυτή δεν επηρεάζει τουλάχιστον επί του παρόντος αρνητικά την ελληνοτουρκική προσέγγιση σε επίπεδο ρητορικής ή πράξεων. Η εξομάλυνση συνεχίζεται χωρίς όμως η Τουρκία να εγκαταλείπει και τις πάγιες θέσεις της. Ακολουθεί τη στρατηγική «μια στο καρφί και μια στο πέταλο» – τη μία προβάλλει τις διαχρονικές θέσεις της και την άλλη την ανάγκη συνέχισης της εξομάλυνσης.

Αυτή είναι όμως μια εύθραυστη ισορροπία που χωρίς τη γρήγορη επίλυση των προβλημάτων/διαφορών μπορεί ανά πάσα στιγμή να καταρρεύσει. Οθεν η ανάγκη να περάσουμε στην επόμενη φάση – της επίλυσης των προβλημάτων.